

נגיב נחפוז: תחת הסכנה

ועננים נתקשרו והפכו סמיכים כלילה ברדתו. גשם דק החל לדלוף. אוויר קר רווי יחוחה של לחות פילח את הרחוב. זירזו העוברים-ושבים את צעדיהם למעט הללו שנתכנסו תחת הסככה שבתחנה.

המונוטוניות כמעט הקפאיה את הנוף—לולא התפרץ אדם. התפרץ בריצה, כמשוגע, מרחוב צדדי, ונעלם שוב ברחוב אחר. קבוצה של גברים ונערים רדפו אחריו צועקים, "גנב! תפסו את הגנב!" אך ההמולה שככה מעט, נדמה—הגשם הוסיף לדלוף. הרחוב התרוקן כמעט כליל. אלה שנאספו תחת הסככה—חלקם ממתינים היו לאוטר-בוס; אחרים מצאו תחתיה מפלט מן הגשם.

המולת המירדף עלתה בשניה וקרבה כשהיא מתחזקת וגוברת. אחרי-כן נראו הרודפים בהחזיקם בגנב, כשהנערים סביבם מריעים בקולות גבוהים וחדים. באמצע הדרך ניסה הגנב להימלט. תפסוהו והפליגו לבעוט בו ולהכותו. מעוצם המכות החל הגנב להתגונן ולהכות כל כמה שידו מגעת. עיניהם של העומדים תחת הסככה רותקו אל הקרב.

"אוי, איזה מכות אכזריות ואלים!"

"עוד מעט ייעשה כאן מעשה-פשע גדול מן הגניבה!"

"ראו! השוטר עומד בפתח בנין ומסתכל!"

"לא! הוא הפנה את פניו לכיוון אחר!"

הגשם הדק גבר והחל לרדת חוטים-חוטים כסופים. אחר החל המטר לקלח. הרחוב התרוקן עד שנשארו בו רק הניצים ואלה העומדים תחת הסככה.

האנשים עייפו ופסקו מלהכות זה את זה. הם הקיפו את הגנב, וכשהם נושמים בכבדות החליפו ביניהם מלים שלא ניתן לקלטן. אחר פרץ ביניהם דין-ודברים ששקעו בו עד כי לא שמו לב לגשם, אך איש לא הצליח לקלוט על מה נסב הוויכוח. בגדיהם וגופיהם דבקו זה לזה, אבל הם המשיכו בוויכוח בלי לשעות אל הגשם כלל. תנועותיו של הגנב העירו שהוא מתגונן בלהט, אולם איש לא האמין לו. הוא הניף זרועותיו ונראה היה כאילו נושא הוא נאום, אך קולו אבד במרחק ובשטף הגשם. אין ספק שהוא נואם. והנה הם מקשיבים לו. התבוננו בו בדומיה בגשם. העומדים תחת הסככה הוסיפו לנעוץ בם עיניהם.

"איך-זה אין השוטר זו ממקומו?"

"משום כך צץ הרעיון שהאירוע הוא סצינה של הסרטה."

"אבל המכות היו מכות של ממש!"

"הוויכוח והנאום תחת הגשם?!"

והנה הופיע דבר חדש שמשך תשומת־לב: מעבר הכיכר הופיעו שתי מכוניות במהירות גבוהה. מירדף נרגש, כפי הנראה. המכונית הראשונה טסה ממש והשנייה משיגה אותה כמעט. והנה המכונית הראשונה נעצרת בפתאום ומתחילה לזחול על הקרקע. כתוצאה מכך התנגשה בה המכונית השנייה בכוח וברעש גדול. שתיהן התהפכו, גרמו התפוצצות, ועד־מהרה אחזה אש בשתיהן. צעקות וגניחות נשמעו תחת הגשם הניתך ארצה, אך איש לא חש אל מקום התאונה. הגנב לא פסק מנאום. אף אחד מן הסובבים אותו לא שעה אל שברי שתי המכוניות שנהרסו במרחק כמה מטרים מהם. לא שמו לב אליהן כשם שלא שמו לב אל הגשם. העומדים תחת הסככה ראו אדם אחד מקרב־נות התאונה זוחל ויוצא באטיות רבה מתחת למכונית, מגואל בדם, מנסה להתרומם על ארבע אך נופל על פניו נפילה סופית.

"אסון אמיתי ללא ספק!"

"השוטר אינו רוצה לזוז!"

"מוכרח להיות טלפון בקירבת־מקום!"

אבל איש לא זע ממקומו מפחד הגשם הניתך בכוח־אימים ומפחד הרעם הרועם. הגנב סיים את נאומו והתבונן בשומעיו מתוך בטחון ושלֵוה. לפתע הוא פושט בגדיו עד שנשאר עירום. את בגדיו השליך על שברי שתי המכוניות, שהגשם פיבה את בעירתן. הוא הסתובב סביב עצמו כאילו הציג את גופו העירום, צעד שני צעדים קדימה ושנים אחורה באלגנטיות מקצועית. והנה רודפיו מוחאים לו כף בקצב, בעוד שהנערים משלבים זרועות ומתחילים ליסוב במעגל סגור.

העומדים תחת הסככה נבוכו ובכל זאת ניסו לשאוף אוויר.

"אין זו סצינה להסרטה. זהו השגעון!"

"בלי ספק סצינה קולנועית. השוטר הוא אחד מהם. המחכה לתורו."

"ותאונת המכוניות?"

"הברקה טכנית. בסופו של דבר, נגלה את המפיק מבעד לאחד החלונות."

בבנין שממול לתחנה נפתח חלון בהשמיעו קול שמשך את המבטים. המבטים נמשכו חרף מחיאות־הכפיים והגשם הניתך ארצה. בחלון הופיע אדם לבוש חליפה ושרק שריקה מקוטעת. מיד נפתח חלון אחר באותו בנין; בו הופיעה אשה לבושה ומקושטת כהלכה ובני־ראש נענתה לשריקתו. שניהם נעלמו מעיני העומדים תחת הסככה. לאחר זמן־מה עזבו את הבנין יחדיו. שלובי־זרוע הלכו בלי לשעות לגשם. עמדו אצל המכוניות המרוסקות. החליפו מלה. החלו לפשוט בגדיהם עד שהיו שניהם ערומים בגשם. האשה התנפלה ארצה בהניחה ראשה על גופת ההרוג שנפל אפיים ארצה. האישה כרע לידה. עתה פתחו השניים בשיח־אהבים בידיהם ובשפתותיהם. אחר כיסה אותה האישה בגופו והחל במשחק־האהבה. נמשכו הריקודים, מחיאות־הכפיים, סיבוב ביהם של הנערים, ושאון הגשם הניתך.

"שערוריה!"

"אם זו הסרטה הרי זו שערוריה, ואם זו מציאות הרי זה שגעון!"

"השוטר מדליק סיגריה..."

חיים חדשים באו לרחוב הריקל־מחצה. מדרום הופיעה שיירת גמלים. בראשה הלך גמל. הגמלים הובלו בידי גברים ונשים בדווים. הם חנו לא הרחק ממעגל הגנב הרוקד. הגמלים נקשרו אל קירות הבתים. הוקמו אהלים. הבדווים התפזרו. קצתם אכלו ארוחתם. קצתם גמעו תה או עישנו, וקצתם שקעו בשיחת־רעים. מצפון הופיעה מכונית תיור מלאה אירופים. המכונית נעצרה מעבר למעגלו של הגנב. אחר יצאו ממנה נוסעיה, גברים ונשים, והתפזרו בקבוצות. בלהיטות תרו את המקום מבלי שים לב לריקודים, לאהבה, למוות או לגשם.

אחר הופיעו פועלי־בנין רבים ובעקבותיהם מכונית־משא עמוסות אבנים, מלט וכלי־עבודה. במהירות מסחררת הקימו בנין־קבר נהדר. בקירבתו בנו דרגש גדול מאבנים, כיסוהו בגלילות וקישטו את מרגלותיו בוורדים. כל זאת בעצם הגשם. הלכו אל שברי שתי המכוניות, הוציאו את הגוויות, מרוסקות־ראש, חרוכות־אברים, צירפו אליהן את גוויותו של האיש המוטל בפישוט־אברים, שאותה הוציאו מתחת לאוהבים אשר לא פסקו מלשחק במשחקה־אהבה.

אחרי הדברים האלה הניחו את הגופות על הדרגש זו בצד זו. עתה פנו אל האוהבים, בלי שירפו הללו זה מזה, טמנו אותם בקבר, סתמו עליו את הגולל ושפכו עפר עד שהשווהו עם פני הקרקע. אחרי־כן עלו על מכוניות־המשא והסתלקו בהן במהירות הבזק כשהם משמיעים צעקות שאיש לא הצליח לקלוט את מובנן.

"כמו בחלום אנו שרויים!"

"חלום מפחיד. מוטב שנלך!"

"לא! עלינו לחכות!"

"למה נחכה?"

"לסוף הטוב!"

"הטוב?"

"אם לא כן, יבוא אסון על המפיק!"

בתוך כך התישב על בניין־הקבר אדם לבוש גלימת־שופטים. איש לא ראה מאין הופיע: מן התיירים או הבדווים, או ממעגל הרוקדים? איש לא ידע. הוא פרש לפניו גליון והחל לקרוא דברים כקורא פסק־דין. איש לא שמע מה אמר שכן אבד קולו ברעש מחיאות־הכפיים ובהמולת הקולות בשפות שונות ובשאון הגשם. אולם המלים שאמר, אף שלא נשמעו, לא אבדו. ברחוב נשתלחה תנועה של גלים סוערים, עזים ומתנפצים זה אל זה. קרבות פרצו באזור הבדווים וקרבות אחרים בתחומם של התיירי רים. קרבות התלקחו בין בדווים לתיירים. אחרים החלו לרקוד ולשיר. רבים ניגשו אל בניין־הקבר והחלו לשחק סביבו ערומים במשחקה־אהבה. השיכרון אחז בגנב והוא החל לרקוד במומחיות מופלאה. הכל גבר והגיע לשיא: ההרג, הריקודים, האהבה, המוות, הרעם והגשם.

אל בין העומדיק תחת הסככה נדחק גבר מגודל, גלוי־ראש, לבוש מכנסיים ואפודה שחורה ובידו משקפת. הוא הבקיע לו דרך ביניהם בחוזק־יד ובחוצפה, והחל להשקיף על הרחוב במשקפתו כשהוא מסתובב בין העמודים וממלמל: "לא רע, לא רע..."

עיניהם של אלה שהתכנסו תחת הסככה נתלו בו.

"האם זה הוא?"

"כן. הוא המפיק?"

האיש חזר ופנה אל הרחוב במילמוליו: "המשיכו בלי לטעות, שאם לא כן נצטרך להתחיל כל דבר מתחילתו..."

אז שאלו אחד מהם:

"האם כבודו...?"

אך הוא קטע אותו בתנועה עוינת ופסקנית, והלז בלע את שארית שאלתו. אולם אחר שאב אומץ־לב ממיתח עצביו ושאל אותו:

"כבודו הוא המפיק?"

הוא לא שעה אליו והוסיף להשקיף. והנה גולגולת אדם מתגלגלת בכיוון התחנה ונעצרת בריחוק כמה מטרים ממנה, כשהדם פורץ בשפע ממקום החתך בצוואר. האנשים צווחו מתוך אימה, ואילו האיש הסתכל בגולגולת ארוכות ואחר הפטיר: "בראבו, בראבו".

איש אחד צעק לעומתו:

"אבל זו גולגולת אמיתית ודם אמיתי".

אז הפנה האיש את משקפתו אל גבר ואשה ששיחקו במשחק־האהבה וקרא בקוצר־רוח:

"שנו את התנוחה. היוזהרו שלא לשעמם!"

אך האחר צרח בפניו:

"אבל זו גולגולת אמיתית! הוא־לא להסביר".

אחר אמר:

"מלה אחת מפיק תספיק לנו שנדע מי אתה ומי אלה?"

שלישי אמר כמתחנן:

"אין סיבה שלא תדבר!"

רביעי שטח תחינתו:

"אדוני, אל תחסוך מאתנו שלוות־נפש!"

אולם האיש נרתע לאחור בקפיצת־פהאום, כאילו הסתיר עצמו מאחריהם. השחצנות נמוגה כהרף־עין ונשימתו נעצרה כמו לו הזקין לפתע או מחלה התישתו. אלה שהתכנסו תחת הסככה ראו קבוצה של אנשים שחזותם רשמית מסיירים לא הרחק מן התחנה כאילו היו כלבים מרחרחים. האיש החל לרוץ כמשוגע בגשם. אחד המסיירים שם לב אליו והתפרץ בעקבותיו כשהאחרים רצים אחריו כסופה. עד־מהרה נעלמו כולם מן העין כשהם משאירים את הרחוב להרג, לאהבה, לריקודים ולגשם.

"אלוהים אדירים! לא היה זה המפיק, כפי שחשבנו".

"ובכן, מי הוא?"

"אולי הוא גנב?"

"או משוגע שנמלט".

"או שמא הוא ורודפיו כולם חלק מן הסצינה הקולנועית?"
 "אלה הם מאורעות אמיתיים שאין קשר ביניהם לבין הצגה."
 "אבל רק אם נניח שזו הצגה הדברים מתקבלים על הדעת במידה כלשהי."
 "אין מקום לבדוֹת סברוֹת".
 "ואיך אתה מסביר זאת?"
 "זוהי בכל־זאת מציאות!"
 "איך־זה יכול לקרות?"
 "זה קורה!"
 "עלינו להסתלק ויהי־מה!"
 "אנו ניקרא לתת עדות בשעת החקירה".
 "עוד יש תקוה!" אמר ופנה לכיוון השוטר וצעק: "הי, סמל!"
 ארבע פעמים חזר על הקריאה עד ששם האיש לב אליו. הזעיף פניו, כיעכע, ורמו לו
 לגשת באָמרו:
 "בבקשה ממך, סמל!"
 השוטר הביט בגשם בסלידה. אחר הידק את המעיל אל גופו ובא לקראתם במהירות
 עד שניצב תחת הסככה. הוא בדק אותם בלא־רחם וחקר:
 "מה לכם?"
 "האם אינך רואה מה שקורה ברחוב?"
 הוא לא הסב עיניו מהם ואמר:
 "כל אלה שהיו בתחנה עלו אל האוטובוסים, זולתכם. מה עניינכם, אפוא?"
 "הסתכל בגולגולת האנושית הזאת!"
 "איפה תעודות־הזהות שלכם?"
 הוא התחיל לבדוק את זהויותיהם כשהוא מחייך חיוך מלגלג וחסר־רחמים. אחר שאל
 אותם:
 "למה נאספתם כאן?"
 החליפו מבטים של אי־רצון, ואחד מהם אמר:
 "איש מאתנו אינו מכיר את רעהו".
 "שקר אשר שוב אין בו תועלת!"
 הוא חזר שני צעדים לאחור; כיון לעומתם את הרובה; ירה במהירות ובדייקנות. זו
 אחר זו נפלו גופות נטולות־חיים. גופותיהם נערמו תחת הסככה בעוד ראשיהם מכסים
 את המדרכה.

(מעריבת: מיכאל שוורץ)